AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

AVİM Yorum • No: 2017 / 40 • Mayıs 2017

AB VE RUSYA ARASINDA MAKEDONYA

Yiğit ALPOGAN

Makedonya iki yılı aşkın bir zamandır siyasi bir kriz içerisinde bulunmaktadır. Son olarak Aralık 2016da yapılan seçimlerin ardından uzunca bir süre hükümet kurulaması, ülke çapındaki yaygın huzursuzluk ve 27 Nisan akşamı bir grubun Makedonya meclisine yaptığı saldırı sonucunda yüzden fazla sayıda insanın yaralanması mevcut krizi zirveye ulaştırmış görülmektedir. Söz konusu saldırıyla Makedonyadaki krizin bir dönüm noktasına ulaştığını söylemek mümkündür.

11 Aralık 2016 tarihinde yapılan erken genel seçimlerde hiçbir parti tek başına iktidar olacak kadar oy alamamıştır. Makedon milliyetçisi İç Makedon Devrimci Örgütü-Makedonya Ulusal Demokratik Birliği (VMRO-DPMNE) 51, Makedonya Sosyal Demokratlar Birliği (SDSM) 49, Arnavut partilerinden Demokratik Bütünleşme Birliği (BDI) 10, BESA Hareketi 5, Arnavutlar İçin İttifak 3 ve Arnavut Demokratik Partisi (PDSH) 2 milletvekili elde etmiştir.[1] Toplamda 120 milletvekili olan parlamentoda, VMRO-DPMNE partisi en çok milletvekili sayısını elde ettiği için Cumhurbaşkanı Gyorge İvanov, hükümet kurma görevini Genel Başkanı Nikola Gruevskiye vermiştir. Fakat Gruevski bu görevi yasal süre içinde başaramamıştır.

Bu durum üzerine SDSM Genel Başkanı Zoran Zaev, Arnavut azınlık partileri ile koalisyon kurmak üzere anlaşmış ve böylece hükümeti kurabilecek çoğunluğu elde etmiştir. SDSM ile Arnavut azınlık partileri, Arnavutçanın ülke genelinde bazı bölgelerde resmi dil olması ve Arnavut azınlıklara daha çok haklar verilmesi konusunda uzlaşmışlardır.[2] Fakat Cumhurbaşkanı İvanov, özellikle dil meselesinin ülkeye zarar vereceğini ifade etmiş ve hükümet kurma görevini Zaeve vermemiştir. Yaklaşık 1.2 milyon nüfusluk ülkenin %25ini Arnavut kökenli vatandaşlar oluşturmaktadır.

Hükümet kurma çalışmaları sürerken bir yandan da yeni meclis başkanı seçilmesi süreci devam etmiştir. VMRO-DPMNE partisi yeni meclis başkanı seçilmesi gayretlerini engeller bir tutum içine girmiştir. Buna rağmen sosyal demokratlar ve etnik Arnavut azınlık partileri 27 Nisan akşamı etnik bir Arnavut olan Talat Caferiyi meclis başkanlığına seçmeyi başarmışlardır. Bunun üzerine parlamento dışında toplanmış bulunan birkaç yüz kadar VMRO-DPMNE taraftarı parlamentoya girmiş ve sosyal demokrat ile etnik Arnavut milletvekilleri ve gazetecilere saldırmışlardır. En az 4 milletvekilinin yaralandığı haberleri basında yer almıştır. VMRO-DPMNE söz konusu seçimi tanımadığını, parlamento kurallarının ihlal edildiğini öne sürmüştür.

Yüzeyde, sorunların Makedon çoğunluk ile etnik Arnavut azınlık arasında süre gelen gerginlikten kaynaklandığı öne sürülmekle beraber, sorunun temelinde bir yolsuzluk skandalının yattığı bilinmektedir. VMRO-DPMNE lideri Nikola Gruevski 2006 yılından itibaren bir Arnavut azınlık partisi ile kurulmuş bulunan koalisyon hükümetinin başında 10 yıl süreyle başbakan olarak görev yapmıştır. 2015 zarfında SDSM, Başbakan Gruevski ile önde gelen bazı devlet yetkililerine ait yolsuzluk, seçimlerde hile ve yargıya müdahale iddialarını kapsayan[3] ses bantları yayınlamaya başlamıştır. Bunun üzerine faaliyete geçen Özel Yetkili Savcı, Gruevski ile ses bantlarında kayıtlı diğer VMRO-DPMNE liderleri hakkında bir iddianame hazırlamıştır.

Economist dergisine göre, 27 Nisan saldırısı VMRO-DPMNE tarafından organize edilmiş olup, partinin iktidarı kaybetmesi halinde lider kadrosunun tutuklanacağı korkusu mevcuttur.[4] Son birkaç haftadır Cumhurbaşkanı Ivanovun ülkede olağanüstü hal ilan edeceğine dair iddialar yoğunlaşmıştır.[5] SDMS parti başkanı Zoran Zaev de dahil olmak üzere ülkede pek çok insanın tutuklanacağı endişesi yaygınlaşmıştır.[6] Mayıs başında 22 vatansever dernek VMRO-DPMNE partisine destek olmak üzere bir Makedonya Ulusal Cephesi (İng. Macedonia National Front) oluşturmuş ve vatanı savunmak için elde mevcut şiddet içeren veya içermeyen bütün önlemleri alacağını duyurmuştur.[7] Nitekim basında parlamentoya saldırı sırasında saldırgan grupların parlamento binasına girmesini engellemek üzere konulmuş bulunan barikat sisteminin faaliyete geçirilmediği ve parlamento korunmasından sorumlu polisin bir bölümünün saldırgan grupla birlikte davrandığı bilgisi yer almıştır.

Makedonya iç gelişmelerinde bundan sonra ne olacağı belli ölçüde dış aktörlerin tutumuna bağlı görünmektedir. Avrupa Birliği (AB) ve Amerika Birleşik Devletleri (ABD) yeni parlamento başkanının seçimini desteklemiş dolayısıyla ülkedeki VMRO-DPMNE döneminin kapanmasından memnuniyet ihsas etmişlerdir. Buna mukabil Rusya, kriz boyunca VMRO-DPMNEyi desteklemiş, batılı ülkelerin büyük Arnavutluku kurarak Makedonyayı ortadan kaldırmak istediğini öne sürmüştür.[8] Bu noktada temel soru AB ve ABDnin Gruevski ve partisini izole etmek ve yaptırımlar uygulamak suretiyle destek sağlayacaklarına ilişkin sözlerinin arkasında durup durmayacaklarıdır.[9]

Olayların ardından resmi olarak görevine başlayan Caferi ilk resmi ziyaretini Brüksele yapmıştır. Bu adım, Makedonyanın AB ile uyum ve bütünleşme sürecinin devam edeceği mesajlarını vermiştir. Caferi, AB Komisyonunun Komşuluk Politikası ve Genişleme Müzakerelerinden Sorumlu Üyesi Johannes Hahn ve AB Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Federica Mogherini ile görüşmüştür. Olayların hemen ardından Caferinin AB yetkililerini ziyaret etmesi ve ziyaretler sırasında AB tarafının verdiği mesajlar, Caferinin ABnin desteğini aldığını göstermektedir. Daha önce bu konuda Mogherini ile ortak bir yazılı açıklama da yapan Hahn, Caferi ile görüşmeler sırasında "tüm aktörler kışkırtıcı ifade ve eylemlerden kaçınılmalıdır. Meclis, ülkenin karşılaştığı ciddi zorlukların tartışılacağı bir forum olmalıdır" diyerek tarafları yapıcı davranmaya davet etmiştir.[10]

Son olarak, geçtiğimiz Çarşamba günü yeni Meclis Başkanı Talat Caferi, Cumhurbaşkanı İvanovdan SDMS parti başkanı Zoran Zaeve yeni hükümet kurma görevini vermesini talep edeceğini açıklamıştır. Cumhurbaşkanı İvanovun demokratik usullere uygun olarak Zaevi

Başbakanlığa ataması hiç kuşkusuz Makedonyada suların bir müddet durulmasını temin edecek olması açısından önemli bir adım oluşturacaktır.

*AVİM Analisti Özge Nur Öğütcü bu yazıya katkıda bulunmuştur

Fotoğraf: Euronews

[1] Kayhan Gül, Siyasi krizden meclisteki olaylara: Makedonya'da yaşananlar, *Anadolu Ajansı,* Nisan 28, 2017, erişim tarihi Mayıs 8, 2017, http://aa.com.tr/tr/dunya/siyasi-krizden-meclisteki-olaylara-makedonyada-yasananlar/807212

[2] Alan Crosby, Explainer: Macedonia At A Crossroads, *RFE/RL*, Nisan 28, 2017, erişim tarihi Mayıs 8, 2017, https://www.rferl.org/a/macedonia-at-a-crossroad-explainer-violence/28457721.html

[3] Makedonya'daki "Yasa Dışı Dinleme" İddiaları, *Haberler,* Şubat 25, 2015, erişim tarihi Mayıs 8, 2017, http://www.haberler.com/makedonya-daki-yasa-disi-dinleme-iddialari-7007955-haberi/

[4] Macedonian nationalists storm the parliament to hold on to power, *The Economist,* Nisan 28, 2017, erişim tarihi Mayıs 8, 2017, http://www.economist.com/news/europe/21721509-party-backed-russia-fears-losing-office-might-mean-jail-some-its

[5] Sinisa Jakov Marusic ,Martial Law Rumour Fuels Unease in Macedonia, *Balkan Insight,* Nisan 26, 2017, erişim tarihi Mayıs 8, http://www.balkaninsight.com/en/article/secrecy-over-bunker-fuels-tension-in-macedonia-04-25-2017

[6] Macedonian nationalists storm the parliament to hold on to power, *The Economist,* Nisan 28, 2017, erişim tarihi Mayıs 8, 2017, http://www.economist.com/news/europe/21721509-party-backed-russia-fears-losing-office-might-mean-jail-some-its

[7] *Age.*

[8] *Age.*

[9] *Age.*

[10] Johannes Hahn, Makedonya'yı Uyardı, *Haberler,* Mayıs 4, 2017, erişim tarihi Mayıs 8, 2017, http://www.haberler.com/johannes-hahn-makedonya-yi-uyardi-9577091-haberi/

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: ALPOGAN, Yiğit. 2026. "AB VE RUSYA ARASINDA MAKEDONYA." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2017 / 40. Mayıs 08. Erişim Kasım 22, 2026. https://www.avim.org.tr/tr/Yorum/AB-VE-RUSYA-ARASINDA-MAKEDONYA

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır